

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ
Etapă județeană, 27 februarie 2016
clasa a X-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Eseul/răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.
- Timpul de lucru: 3 ore.
- Total: 120 de puncte

Citește cu atenție fragmentele de mai jos.

A.

Îngrijorate, fetele se sfătuiră între ele ce să facă, fiindcă le era frică de maică-sa ... Cea mare, Tita, primise ea două pogoane când se măritase, dar Catrina, prevăzătoare, nu i le trecuse pe nume nici până acum și nu vroia să se certe cu ea fiindcă Niculae plecând de-acasă declarase că el n-are nicio pretenție la pământ și deci puteau spera ca mama să le mai dea câte-un pogon în folosință, adică fiecareia câte trei, dacă nu-i ieșeau din vorbă. [...] Tita și Ilinca se hotărâră să facă așa: să se ducă peste mama lor la Alboaica și să-i arate că lumea abia aștepta să le vorbească de rău; că dacă pentru Tita nu mai e vorba de măritiş, Ilinca e nemăritată și ajunge câți băieți i-a gonit până acuma de la poartă, nu mai are chef să i-l gonească și pe-ăsta de-acum, mai bine se lipsește și de pământ și de tot, îi spune băiatului ce fel de mamă are și dacă el nu zice nimic și o ia și fără, se duce după el acolo la Ploiești și îndărăt s-o mai vază nu se mai întoarce niciodată.

Ilinca avea acum aproape douăzeci și opt de ani și într-adevăr viața ei de fată nu fusese ușoară, din pricina mamei, care sărea cu gura pe ea de fiecare dată când băiatul cu care era ea în vorbă venea seara la poarta lor și fluiera s-o scoată din casă. I se făcea rău mamei când auzea acest fluierat, și parcă i se aprindeau flăcări de ură în ochi când se uita la ea și o vedea repezindu-se la oglindă să se dreagă înainte de a o zbughi pe ușă: „Du-te la șanț, îi spunea, să te întinzi în el ca Sora lui Ilie Pipa ... Că numai asta știți, și la Dumnezeu nu vreți să vă gândiți!” „Da, răspunse în cele din urmă fata, scoasă din minți de îndărătnicia smintită cu care maică-sa i se pune înaintea în prag și nu vroia s-o lase să iasă, parcă tu mult te-ai gândit la Dumnezeu când ai fost fată. Dacă nu mă lași în pace să știi că mă mărit ca Alboaica fără să te întreb și n-o să mă împac cu tine câte zile oi avea!” Dar mama nu se sperie și greu de spus dacă anii care trecuseră și nehotărârea fetei nu aveau ca pricină și persecuția aceasta a ei fără măsură, ațâțând-o pe fată neîncetat cu vorbe care nu o dată o făceau să i se aprindă obraji de rușine, sau s-o apuce plânsul și să țipe în gura mare: că o să fugă de-acasă cu primul care avea s-o ceară, sau să înceapă cu maică-sa o luptă fără milă și întâmplă-se pe urmă ce s-o întâmpla, chiar dacă una din ele avea să intre în mormânt. Așa de tare ajunseseră să se urască. Avu însă noroc, băiatul pe care îl cunoscuse în ultima vreme, deși nu avea mai mulți ani decât ea, era un înțelept, cum se întâmplă nu o dată, și el nu fluiera seara la poarta ei, ci pur și simplu intra în casă și făcu acest lucru ziua, și zise „sărut-mâna” mamei și se purtă nu se știe cum că rămaseră toți înmărmuriți: mama se potoli deodată ca un cazan în care ai fi vărsat o căldare de apă rece, ura fetei se topi și ea, iar Moromete începu să discute cu acest străin ca și când l-ar fi cunoscut de mult, deși el era de pe undeva din Ploiești, lucra la aviație, pe la magazinele de scule ... Fiindcă în apropierea gării, pe întinderea netedă a câmpiei se construise un aerodrom pentru avioanele astea noi care zburau ca glonțul.

Amenințarea fetei celei mici își făcu efectul, și mama se întoarse acasă, dar nu trecu bine pragul că din pat se auzi o voce înăbușită care nu mai avea de mult puterea să facă frică, dar al cărei gât păstrase totuși bine amintirea sunetului care făcea teamă:

— Cine e?

— Eu sunt, zise mama sfidând, nu pentru tine am venit, pentru fata asta care se mărită, da' să nu te-aștepți că o să murim de grija ta.

— De ce să mori de grija mea, zise Moromete distinct, ți-a cerut cineva să mori? Te-ai dus la ailantă în vale, de ce te-ai întors?

(Marin Preda, *Moromeții*, vol. II, 1967)

B.

După carantină, odată cu ceilalți, a plecat și Sabina. Câte-un tren îi duse pe toți către casă... Niciunul n-ar fi vrut să întârzie.

În orașul Sabinei, liniștea strângea sfârșitul nopții cu sfoară. Îi suna fetei în urechi ca-n copilărie fundele mari de satin. Pașii ei răscoliră, pe strada îngustă, trecutul. După încă un an, în care scrisese puține scrisori, venea acasă. Ar fi vrut să fie mică, de mână cu mama, îndreptându-se spre școală. Dar dimineața răsări limpede. Și ea împinse ușor ușa verandei. Ai ei nu o încuiau niciodată..

Mama și frații erau acolo, în casa lor verde-păstăie, încă adormiți. Ar fi vrut să-i îmbrățișeze pe toți deodată. Tatăl ei tresări primul și se ridică somnoros.

— Tu ești, Sabina?

Nu o mai văzuse de mult. Și crescuse-ntr-un timp, se maturizase. Apoi îi surâse-ncurcat. Se ducea să pregătească el însuși ouă prăjite. Mama o strânse în brațe. Îi mulțumea lui Dumnezeu că o îndrumase spre casă. Începuse să creadă că n-o să mai vină vreodată. Frații, în altă odaie, dormeau mai departe.

În loc să intre în camera de mileuri și mobile în culoarea castanei, Sabina se uita îndelung prin ferestrele holului către șosea. Minele se închiseseră, carierele de piatră se împuținaseră. Basculantele treceau acum foarte rar părându-i doar fumegoase și triste. În grădinița din față miroseau florile de vară ... În coșul pieptului un gând anume o durea. Venise întrucâtva împăcată acolo. Nu pentru bani, nici pentru pungile cu legume sau pachetele cu mâncare. Îi lipseau pietrele și liniile caselor, mirosurile și siluetele oamenilor, trotuarele și, de jur-împrejurul orașului, dealurile. Toate fuseseră cândva depozitate în sfertul ei de cameră, pe jumătatea ei de pat. Nu le clintise nimeni de-acolo și totuși se făcuseră unele după altele ceață.

Fratele ei de după ea ajunsese-n penultimul an de liceu. Cel mai mic nu ieșise din generală. Erau frumoși amândoi, se înălțaseră bine. Sub sprâncenele lor, ochii tatălui se împlânzeau, în cămășile lor, brațele aveau rotunjimi bărbătești. [...]

În puținele zile petrecute de Sabina acasă, maică-sa și-a dat silința să-i fie cât mai aproape. Nu se schimbaseră prea tare, doar că plângea din orice nimic. Își despătura batista bine călcată și-apoi începea s-o întrebe. Cum era cu Eman, cum se descurcau? Să nu se încreadă-n nimic, să fie atentă, că fericirea nu-i ca untul pe pâine. Să se gândească de-o mie de ori, că poți face lucruri pe care să le regreți o viață întreagă. Uite, cu taică-său ăsta ea mersese târâș-grăpiș, de parcă soarta le-ar fi fost mereu împotriva. Ceva fusese greșit de la început. Abia în ultima vreme se potolise. Devenise tăcut, se chinuia să-și găsească de lucru... Își făcea, bietul, sumedenie de planuri. Se gândea să plece undeva, să se angajeze-n construcții. În Libia, poate în Israel ... Dar acolo te biruia una-două căldura. Și-apoi, cu accidentul lui vechi, nici n-avea căutare. Și nici ca vârstă nu era bun ... Iar ăștia mici trebuie să crească. Îi părea și lui rău că pe ea n-o puteau ajuta.

Își șterse încă o dată obrazii. Și continuă despre cămin, examene, ca să ajungă, după ocoluri, iarăși la Eman. Se făcea cumva avocat? Și cum de nu avea nicio poză cu el? Și taică-său acesta, uf, dac-ar pricepe mai multe ... I-ar chema pe-amândoi acasă-n vacanță. Dar așa, cine știe ce i-ar fi putut trece prin minte? Că de când îl știa o otrăvise cu năzărelile lui ... Îl rosesese gelozia până-n ficat.

Dărele de pe față se alungeau către gulerul apretat al cămășii. Și dacă se-ntâmpla să-i meargă mai rău, să știe că la ea o găsească un sfat. Era mândră că, uite, o fetiță, acolo, tot se descurcase. Mergea la facultate, intra în al treilea an. O mai întrebau profesorii de ea, vecinii, chiar și învățătoarea. [...]

În manșeta cămășii dispărură stropi mari, ca de ploaie de vară. Și dragostea e așa, ca un șirag nelegat de mărgele... Ale ei se risipiră de mult între scaieți, nu în iarbă. Verigheta o strângea ca și cum, sub ea, ar fi înțepat-o o viespe.. Și i s-ar fi umflat degetul la rădăcină. Dar n-o mai putea scoate de-acolo. Și cu taică-su o să-i spună ea cândva... Și-apoi plânsul i se făcu burniță. Avea s-o țină, cu puține întreruperi, până-n seara în care avea să-și ducă fiica la gară. Tatăl Sabinei dusese niște lemne de la gater. În celelalte zile avusese mereu multă treabă. O dată, la masa de seară, o întrebă cum i se părea la facultate. Fiindcă lui, unul, în tinerețe, îi plăcuse mult să povestească. Dar acolo bănuia că-i învăța altceva.

Când Sabina se urcă în tren, lumea se micșoră-n spatele geamului, de parcă ea însăși ar fi lipit-o pe un carton. Pe peron, mama ținea-n mână bancnotele pe care fata nu le primise. Pentru că ei aveau mai multă nevoie de bani. Ea chiar se descurca. Și mama ar fi vrut să-i mărturisească ceva. Dar trenul șuieră nu departe, trecuse deja de tunel. N-avusese până-atunci niciodată curajul. Femeia rămăsese să-i facă fiicei cu mâna. Părul și-l prinsese în coc. Avea puțin fire albe. În

toamnă poate va reuși să ajungă la București ... Iar dacă nu, să știe că toți o așteaptă. Și se bucură de fiecare telefon de la ea.

Pojghița cu gara și depozitul de-alături se îndoi, iar pâlcurile de brazi căzură îndărăt. Trenul plecase. Tușele grele ale dealurilor o apăsau pe Sabina. Începuse să rupă părți din lumea aceea, să le ducă departe, peste treisprezece ore de mers și sute de kilometri de șine. Scoroji petice de copilărie, adolescență, râcâind într-o piele pulsabilă și vie. Frații ei, mititei și școlari, îi făceau cu mâna dintr-un rând de careu. Avea să-i tot aducă, soră mai mare, în camera unde tatăl le cioplise un fel de căluț-balansoar. Ca ea să iasă apoi și să se așeze în bucătărie, la masă. Compunerea pe care o scria era despre cum va face cândva o excursie în iubita lor Capitală. Se va pierde în întinsul oraș, mergând drept înainte pe bulevarde.

(Ioana Nicolaie, **O pasăre pe sârmă**, 2008)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare din următoarele cerințe referitoare la cele două texte date:

1. Ilustrează, cu câte un exemplu, două mijloace diferite prin care se manifestă funcția conativă a limbajului în dialogul din finalul fragmentul extras din romanul **Moromeții** de Marin Preda.
2. Evidențiază două tipuri de frazare utilizate în oricare dintre cele două texte date.
3. Prezintă efectul utilizării stilului indirect liber în fiecare din cele două fragmente date.
4. Explică motivul pentru care Sabina revine în orașul său, raportându-te la următoarea secvență: „În loc să intre în camera de mileuri și mobile în culoarea castanei, Sabina se uita îndelung prin ferestrele holului către șosea. Minele se închiseseră, carierele de piatră se împuținaseră. Basculantele treceau acum foarte rar părându-i doar fumegoase și triste. În grădinița din față miroseau florile de vară... În coșul pieptului un gând anume o durea. Venise întrucâtva împăcată acolo. Nu pentru bani, nici pentru pungile cu legume sau pachetele cu mâncare. Îi lipseau pietrele și liniile caselor, mirosurile și siluetele oamenilor, trotuarele și, de jur-împrejurul orașului, dealurile. Toate fuseseră cândva depozitate în sfertul ei de cameră, pe jumătatea ei de pat. Nu le clintise nimeni de-acolo și totuși se făcuseră unele după altele ceață.”
5. Susține-ți opinia despre modul în care se reflectă imaginea tatălui în cele două fragmente.

Notă!

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Sabina își amintește de compunerea pe care o scrisese în copilărie și care „era despre cum va face cândva o excursie în iubita lor Capitală”. Redactează un text de 150 – 300 de cuvinte care să reprezinte monologul interior al fetei, în care aceasta compară modul în care își imaginase, în copilărie, excursia în capitală cu întâlnirea reală cu aceasta.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre *relația dintre mamă și fiică*, pornind de la cele două fragmente citate și valorificând experiențele tale culturale.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 3 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare

30 de puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte.

Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 30 de puncte (organizarea ideilor în scris – 6 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 6 puncte; utilizarea limbii literare – 6 puncte; ortografia – 4 puncte; punctuația – 4 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 2 puncte, respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte – 2 puncte).